

O operațiune de război psihologic contra Moldovei

Cum Rusia și aliații săi încearcă să îi
convingă pe moldoveni că vine războiul



Valeriu Pașa, Andrei Rusu
Iunie 2024

Rezumat:

Una din țintele războiului hibrid al Federației Ruse împotriva Republicii Moldova este semănarea panicii în rândul populației prin ideea că vectorul pro-vestic al guvernării riscă atragerea Moldovei în război. Doar în perioada 15-30 mai, la rampă au ieșit ex-președintele Dodon, ex-premierul Chicu, ex-bașcana Irina Vlah, oligarhul fugar Ilan Șor, așa-zisul ministru de externe de la Tiraspol Vitalie Ignatiev, purtătoarea de cuvânt a diplomației ruse Maria Zaharova și alți actori asemănători. Ei și-au amplificat reciproc declarațiile precum că Moldova se militarizează, își încalcă statutul de neutralitate, ba chiar au făcut aluzii că Moldova s-ar pregăti să dezghețe conflictul de pe Nistru sau să atace Rusia. Mesajele au fost difuzate pe larg de o rețea de canale de Telegram, pagini web și instituții media rusești. În paralel, au fost trimise scrisori false de mobilizare către rezerviști, au fost organizate proteste și a fost lansată o așa-zisă mișcare anti-război - sub egida unor figuri pro-ruse, firește. În aceleași scopuri propagandistice au fost exploatare ratificarea Parteneriatul pentru Securitate și Apărare cu UE, precum și vizita Secretarului de Stat al SUA, Antony Blinken, la Chișinău. Prin aceste metode se urmărește inclusiv convingerea publicului că aceste griji sunt împărtășite de majoritatea populației. Acest război psihologic are două scopuri. Primul e să submineze eforturile de consolidare a capacității de apărare a țării – orice efort în acest sens e prezentat drept pregătire de război. Al doilea scop vizează referendumul pentru integrare europeană: publicului i se inoculează ideea că votul pro-UE e un vot pro-Război, iar boicotul e un vot pentru Pace. Pentru a contracara efectele acestei campanii de manipulare, e necesar de sporit nivelul de reziliență socială, în special prin educarea publicului în chestiuni de securitate, apărare și politică. Totodată, presa trebuie să reflecte, în contrapondere, adevărata militarizare totalitară din societatea rusă. În paralel, autoritățile din domeniul apărării trebuie să comunice mai intens despre atribuțiile lor și legislația din domeniu, pentru a normaliza atitudinea populației față de activități de rutină precum exercițiile armatei. Nu în ultimul rând, trebuie trași la răspundere nu doar organizatorii, dar și executorii campaniilor de dezinformare, cei care acceptă bani pentru a lucra împotriva securității naționale.

În contextul războiului hibrid al Federației Ruse împotriva Republicii Moldova, se atestă o campanie masivă de influențare a opiniei publice prin răspândirea panicii. Campaniile de dezinformare poartă un caracter organizat, iar mesajele distribuite de agenții Kremlinului în Moldova sunt ulterior preluate și difuzate de Maria Zaharova – sau invers. Diferiți comentatori și așa-numita presă din Rusia sunt activ implicați în această campanie. După marcarea Zilei Victoriei și Zilei Europei pe 9 mai, sursele de propagandă ostilă și-au concentrat eforturile pe teme care vizează neutralitatea și sectorul de apărare al Republicii Moldova. O serie de evenimente, declarații, incidente – la prima vedere fără o legătură între ele, dar în fapt bine planificate – denotă o campanie intensă în spatele căreia, cel mai probabil, se află Serviciul 5 al FSB-ului rus. Ceea ce leagă aceste incidente informaționale sunt sursele media care le răspândesc organizat (canale de Telegram, site-uri, inclusiv ale presei de stat rusești), dar și mesajele (narativale) pe care le repetă.

Mai jos prezentăm o culegere de incidente și evenimente dintr-o perioadă scurtă. Acestea sunt numai o parte din cele care pot fi găsite la subiect. Sunt însă suficiente pentru a înțelege natura campaniei și metodele folosite pentru a amplifica fricile în rândul cetățenilor moldoveni.

15 mai

La 15 mai, activiștii ai [Blocului Victoria](#) pleacă spre poligonul de la Bălți unde au loc antrenamentele nocturne ale soldaților moldoveni cu cei americani. Aceștia susțin că exercițiile ar deranja viața locuitorilor. Incidentul este pe larg oglindit pe canale de telegram, Tiktok etc.

16 mai

Pe 16 mai, [activiștii](#) de la Renaștere organizează un pichet în fața aceluiași poligon cu mesaje anti-NATO, iar Ilan Șor declară că UE are nevoie de Moldova pentru a lupta împotriva Rusiei. Se cristalizează narativul fals că „UE/Occidentul vrea să atragă Moldova în război”.

17 mai

În contextul exercițiilor militare de la Bălți, [Igor Dodon](#) declară pe 17 mai că „*actuala guvernare ar vrea să implice Moldova în război*”.

19 mai

La [19 mai](#), aflat într-o vizită la Florești, Dodon scrie pe canalul său de Telegram că cetățenii sunt foarte îngrijorați de exercițiile militare constante desfășurate pe teritoriul țării și se tem de un posibil război. Nu sunt prezentate nici un fel de dovezi că participanții la întrunire și-ar fi exprimat într-adevăr astfel de îngrijorări.

20 mai

Ex-bașcana Găgăuziei, Irina Vlah, a venit cu o declarație publică în care îi cerea [Maiei Sandu](#) să semneze un „angajament pentru pace”. Documentul face aluzii de tipul „cetățenii se tem că veți atrage țara în scenarii în stare să submineze pacea”.

22 mai

Ex-bașcana Găgăuziei, [Irina Vlah](#), la 22 mai a criticat ratificarea [Parteneriatul pentru Securitate și Apărare cu UE](#), declarând că Moldova este atrasă în scenarii periculoase ce îi amenință securitatea. Aceasta a venit cu un mesaj către autorități în care îi îndemna „*să facă tot posibilul pentru a păstra pacea*”.

23 mai

- Pe 23 mai, la rampă iese purtătoarea de cuvânt al Ministerului rus de Externe, [Maria Zaharova](#), care de asemenea a criticat Parteneriatul semnat cu UE. Zaharova susține că „*actul semnat are drept scop să militarizeze țara și să o pregătească de aderare la NATO*”.
- În aceeași zi, pretinsul ministru de externe transnistrean [Vitalie Ignatiev](#) a declarat că locuitorii din Transnistria „*au dat peste niște grupuri de militari parașutați care nu vorbesc*”.

limba română”. Ignatiev susține că „militarizarea Moldovei este o cale către escaladare a conflictului transnistrean”.

24 mai

La 24 mai, consilierul bașcanei Evgheniei Guțul, [Mihail Vlah](#) a declarat că „exercițiile militare, acordurile semnate, ajutoare de armament în valoare de milioane de dolari atrag Moldova în NATO și distrug neutralitatea și suveranitatea țării”.

25 mai

[Separatistul Ignatiev](#), la 25 mai, a anunțat despre „creșterea anxietății în societate transnistreană, cauzată de militarizarea activă a Moldovei cu sprijinul actorilor occidentali”. Critica a vizat Parteneriatul pentru Securitate și Apărare cu UE.

26 mai

Pe 26 mai, fugarul [Ilan Șor](#) scrie pe canalul său de Telegram că „antrenamentele militare comune ale Republicii Moldova și României sub egida UE ar însemna de fapt că Moldova va fi anexată în curând”.

27 mai

- La [27 mai](#), Irina Vlah afirmă că „Maia Sandu militarizează Moldova și [vrea să se mențină la putere prin lansarea unui război](#)”.
- [Igor Dodon](#) publică un clip video în care se spune că „guvernarea a întreprins mai multe acțiuni care sugerează că se pregătesc de război”. Acesta enumeră procurarea radarelor, întocmirea listelor cu rezerviști, deschiderea misiunilor militare străine. Marina Tauber critică exercițiile militare ale rezerviștilor, la care participă și deputatul PAS Boris Marcoci, insinuând că guvernarea s-ar pregăti de război.
- Pagina de Facebook [Simple Overkill](#), afiliată lui Ilan Șor, a sponsorizat și un video anti-SUA cu mesajul că „nu trebuie să implice Moldova în război”. Clipul a fost publicat în contextul vizitei pe care urma să o efectueze Secretarul de Stat al SUA, Antony Blinken, la Chișinău.

29 mai

- La 29 mai, în timpul vizitei lui Antony Blinken, activiști din Găgăuzia conduși de [Mihail Vlah](#) au organizat o manifestație „anti-război”, care ulterior a degenerat în conflict cu polițiștii.
- Un alt grup de activiști asociat cu Ilan Șor, de la [Partidul Renaștere](#), a organizat de asemenea o manifestație cu mesaje „anti-război” în timpul vizitei lui Blinken.
- [Igor Dodon](#) a declarat în contextul vizitei lui Blinken că „Republica Moldova nu are nevoie de stăpâni străini. Noi vrem să trăim în libertate, cu legile și tradițiile noastre, fără indicații geopolitice de peste hotare, de oriunde. Noi nu trebuie să devenim parte a războiului rece din lume. Nici aderare la structurile din Est, nici aderare la cele din Vest”. **Declarația este**

deosebit de importantă pentru că sintetizează toate narativele acestei campanii de influențare a opiniei publice. Declarația lui Igor Dodon denotă clar că isterizarea opiniei publice despre „război” are menirea de a influența rezultatele referendumului privind integrarea europeană.

30 mai

- Pe 30 mai, în cadrul briefingului său săptămânal, [Maria Zaharova](#) a declarat din nou că „Moldova se militarizează prin efectuarea exercițiilor militare împreună cu soldații NATO”. Zaharova susține că, de la începutul anului 2024, Moldova a efectuat 17 exerciții comune cu NATO. Potrivit acesteia, din cauza acestor exerciții „Moldova se confruntă cu o criză demografică”.
- Tot pe 30 mai, în cadrul ședinței Parlamentului, deputatul grupării Șor, [Vadim Fotescu](#), a cerut ca de pe ordinea de zi să fie exclusă ratificarea Acordului de Cooperare cu Franța în domeniul Apărării. Potrivit lui Fotescu, acest acord „contravine neutralității Republicii Moldova”.
- [Igor Dodon](#), aflat în vizită la Ungheni, a declarat că „cetățenii sunt îngrijorați de exercițiile militare, care au loc pe teritoriul Moldovei” și că „oamenii se tem că Maia Sandu și PAS vor permite atragerea țării noastre într-un război”.
- [Veaceslav Valico](#), clipurile căruia apar și pe pagina Simple Overkill, a declarat că „vizita lui Blinken ar pregăti Moldova de implicare în războiul din Ucraina, care ar transforma conflictul din unul local în unul regional”.
- În aceeași zi, a avut loc [constituirea](#) așa zisei Mișcări Naționale anti-război „Moldova contra războiului”. Evenimentul a fost prezidat de personaje cunoscute pentru viziunile lor pro-ruse. Printre subiectele [discutate la conferință](#) se numără:
 - analiza politicii de intimidare, frică și militarizare folosite de PAS pentru a păstra puterea și a acoperi eșecurile din justiție, economie și politică socială;
 - examinarea consecințelor exercițiilor militare constante ale Armatei Naționale cu țările NATO și posibila implicare a Republicii Moldova în conflictul de pe teritoriul Ucrainei sau unirea cu România;
- În cadrul conferinței, [Ion Chicu](#) a sugerat că „ucrainenii au permis începerea războiului pe teritoriul lor”. Acesta a declarat că „majoritatea moldovenilor nu înțeleg pericolul care se poate năpusti asupra lor, așa cum nu au înțeles și ucrainenii”. Chicu sugerează că Moldova ar trebui să fie mai atentă la cum se exprimă pe unele subiecte.
- [Ministerul Apărării](#) a anunțat că au fost trimise scrisori false cu ordine de chemare la antrenamente pentru rezerviști, pretins a fi expediate de Centrul Militar Teritorial Bălți.
- Seara, pe [site-urile de filme piratate](#), a fost depistat un clip video în care se menționa că „Ministerul Educației și Cercetării împreună cu Delegația UE la Chișinău ar deschide o tabără militar-turistică pentru copii, unde aceștia vor învăța să mânuiască armele”. Important de remarcat este faptul că pentru acest și alt clip video a fost utilizată tehnologia AI pentru generarea vocii.

Numărul declarațiilor și evenimentelor dintr-o singură zi sugerează faptul că ziua de 30 mai a fost planificată drept punctul culminant al acestei campanii”.

03 iunie

Formatorul de opinie [Dmitri Ciubașenco](#) scrie pe canalul său de Telegram că „*Maia Sandu are sarcina de a-i atrage pe moldoveni într-un război cu rușii, de partea Occidentului*”. Potrivit lui Ciubașenco, acest lucru trebuie văzut „*în contextul desfășurării alegerilor prezidențiale și al referendumului pentru aderare la UE*”.

Reiterăm că în perioada analizată pot fi identificate încă multiple astfel de incidente cum ar fi postări conspiologice pe canale anonime de Telegram, Tiktok, sau declarații ale diverșilor lideri politici și formatori de opinie precum Natalia Morari sau Valeriu Ostalep.

Analiză

Operațiunea de război psihologic a fost planificată migălos cu ocazia vizitei lui Antony Blinken. Această vizită a trebuit să servească drept pretinsă confirmare că „SUA/UE atrag Moldova în război”. Chiar dacă secretarul de stat al SUA nu a fost direct acuzat de aceste pretinse fapte, în contextul narativelor răspândite și a atitudinii general ostile față de SUA, vizita a fost exploatată de propagandă.

În esență, metoda folosită de autorii acestei campanii de manipulare depășește tiparele obișnuite ale campaniilor de propagandă. Mai curând se încadrează în metodele războiului psihologic. Regizorii campaniei au încercat să inoculeze moldovenilor impresia că falsurile pe care le promovează ar fi adevărate și crezute de majoritatea populației, creând astfel o realitate paralelă. Efectul dorit este o panică generală și nemulțumire acută în rândul populației, pentru a cere stoparea oricăror acțiuni de consolidare a apărării țării. Retorica utilizată este una de-a dreptul perfidă. De exemplu, „militarizarea” – un termen repetat ca o mantră. În realitate, Republica Moldova continuă să nu aloce măcar minimul necesar pentru o apărare efectivă, de care are nevoie un stat neutru care poate miza doar pe forțele proprii. Nici cotele de armament convențional pe care Armata Națională are dreptul să le dețină conform tratatelor internaționale nu sunt îndeplinite măcar pe jumătate. Acest fapt nu încurcă Moscova, care a transformat întreaga țară în mașinărie de război agresiv, cheltuind 30% din bugetul de stat pe armată, să ne acuze de „militarizare”.

În condițiile când Rusia este singura țară care poate să reprezinte amenințare militară din cauza politicii sale revizioniste, formatorii de opinie afiliați Kremlinului fac aluzie că Moldova ar fi de fapt cea care vrea să atace Rusia. Formulările vagi ținesc și publicul în general sceptic sau chiar ostil față de politica imperialistă a lui Putin. Aceștia sunt speriați că „vom păți ca Ucraina”, făcând aluzie la faptul că Rusia ar avea dreptul legitim să atace Moldova pentru simplul motiv că ne propunem să respectăm Constituția și să asigurăm realizarea de facto a statutului de neutralitate.

Neutralitatea ar fi în pericol, conform speakerilor menționați mai sus. În fapt, subfinanțarea și neasigurarea capacității de autoapărare este cea mai mare încălcare a prevederilor constituționale privind neutralitatea. Exemplul țărilor precum Austria sau Elveția denotă că, fără un sistem de apărare efectiv, neutralitatea nu este realizată de facto. Prin această psihoză amplificată ni se spune că „albul e negru, negrul e alb”, iar prin utilizarea de tertipuri de genul

„oamenii din Florești sunt contra exercițiilor”, „nu vrem să fim atrași în războiul rece” etc., invențiile propagandistice sunt repetitiv prezentate drept fapte certe.

În general, repetiția unor sperietori prin vorbitori și canale diverse este metoda menită să convingă că este „o opinie general acceptată”. „Toți cred așa” este un argument puternic în persuasiune. Pentru a fortifica efectul psiho-social „nu există fum fără foc”, pe lângă declarațiile unor politicieni și formatori de opinie, sunt create artificial „evenimente”. Aici putem menționa distribuirea de scrisori false de invitare a rezerviștilor la „apărarea patriei”. Acestea au menirea să „confirme” declarația Mariei Zaharova că „toți sunt la exerciții” etc. Aceeași idee e promovată și prin clipul video fals lansat pe site-uri rusești de filme piratate precum că Ministerul Educației ar lansa „tabere de pregătire militară pentru copii” sau că Guvernul vrea să impună taxe pentru remitențe, cu aluzia că banii colectați vor merge pentru armată.

Culmea ipocriziei și nesimțirii este că Zaharova și alți vorbitori din campania de manipulare acuză Moldova că ar face exact ceea ce se întâmplă în Rusia – acolo unde Guvernul recurge la [cea mai mare mărire de impozite în 20 ani](#) pentru a putea susține cheltuielile de război, unde [îndoctrinarea prin militarizare cu iz nazist a copiilor](#) a devenit normalitate, unde [criza demografică este rampantă](#) din cauza mobilizării și a sutelor de mii de morți și răniți din rândurile armatei ruse pe front.

Un alt exemplu e crearea așa-zisei „mișcări anti-război” la Chișinău. Majoritatea celor care au creat așa-zisa mișcare nu au condamnat agresiunea Federației Ruse împotriva Ucrainei și nici nu au o problemă cu menținerea ilegală a trupelor militare rusești pe teritoriul Moldovei. Mai mult, majoritatea celor prezenți justifică în felurite moduri agresiunea rusească contra Ucrainei în aparițiile lor publice. În mod cert, o investigație serioasă asupra surselor de finanțare a așa - numitei mișcări și membrilor acesteia vor aduce la serviciile speciale rusești. Adică cei care susțin agresorul în război se declară contra războiului. Cineva ar spune că este culmea ipocriziei, dar este doar o metodă consacrată în războiul hibrid. Artizanii campaniilor de influențare a opiniei publice în Moldova respectă cu sfinție metodele propagandei naziste – ”o minciună, cât de mare ar fi, va fi crezută de oameni dacă e repetată suficient de multe ori”.

Pe lângă descurajarea fortificării sectorului de apărare, campania descrisă țintește și rezultatele referendumului privind Integrarea Europeană. Oponenții integrării europene a Republicii Moldova încearcă să substituie întrebarea reală la care vor răspunde cetățenii în cadrul referendumului pe una falsă. Aceștia declară că, de fapt, se alege între Război (aderarea la UE) și Pace/neutralitate (boicot). Maria Zaharova și Igor Dodon o declară cu text deschis. Asocierea ostentativă UE=război va fi intens repetată pentru a manipula opinia alegătorilor care susțin neutralitatea, dar și aderarea la UE. Practic aceștia sunt speriați că, dacă vor vota la referendum pentru aderare la UE, Republica Moldova va fi atrasă în război. În lipsă evidentă de argumente reale pentru aceste afirmații, se recurge la o manipulare masivă prin fabricarea unei realități alternative.

Având în vedere [informațiile publicate anterior de jurnaliștii de investigație](#) și recente [dezvăluiri despre operațiunile serviciilor rusești în Europa](#), este lesne să presupunem că în spatele aceste operațiuni de război psihologic se află Serviciul 5 al FSB rus.

Recomandări

Pentru a preveni efectele severe a războiului psihologic asupra societății este necesară consolidarea în continuare a rezilienței societale. Nivelul de cunoștințe a populației în domeniul securității, apărării și politicii trebuie dezvoltat prin educare continuă. Un rol esențial îl joacă presa care nu doar informează, dar și dezvoltă constant gândirea critică. Autoritățile din domeniul apărării, care sunt ținta predilectă a propagandei ostile, trebuie să continue să explice prevederile legale și să informeze că aplicarea acestora nu este ceva excepțional. O vulnerabilitate adițională o reprezintă nerespectarea pe parcursul a zeci de ani a măsurilor obligatorii cum ar fi evidența și pregătirea continuă a rezerviștilor. Un mare beneficiu ar aduce oglindirea mai detaliată și obiectivă a realităților curente din societatea rusă. În mod obligatoriu sunt necesare măsuri de descurajare, prin tragere la răspundere efectivă, a persoanelor care acceptă finanțare ilegală pentru a participa în campanii de dezinformare și manipulare a opiniei publice. Acțiunile organelor de drept nu trebuie să vizeze doar organizatorii acțiunilor ostile de imixtiune în treburile Republicii Moldova, dar și executorii racolați.